

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZSÉGI ANYANYELVI VERSENY

2021/2022.

1. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!
Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

A szombat reggel olyan, mint egy magyar filmben, végtelen, soha véget nem érő pillanatok, félálomba süllyedő, ködös háztetők, az ablaküveg megolvadt és újrafagyott rózsái. Vera az udvart nézi, a koszfoltos hóra az éjjel eső esett és ráfagyott, most mintha üvegbőr fedné a hó beteg, himlős bőrét, Vera megborzong, fázik, visszafekszik, a szoba élein futtatja végig a szemét: az ablakkeret sötétbarna téglája, az asztallap fenyősíkja, a falak villódzó fehér sarkai. Minden vonalat végigkövet a szemével.

Az új faliórára pillant, amit Oravecz nagyfi küldött, vízipók-csodapókos, illetve sima, csak van rajta egy vízipók-csodapókos matrica, amit Oravecz nagyfi és a mama is úgy neveznek, levonó, de Vera már leszokott róla, mert senki sem nevezi a matricát levonónak, a hegyezőt faragónak, a szotyolát makukának, a kapucnit süssenek, a talicskát furiknak, bár azt inkább sehogyan sem mondják, a városban nincs talicska.

És így a félév és a karácsony előtt Vera a kedvenc szaváról is leszokott már, ahelyett is azt mondja ösztönösen, hogy copf, pedig tudja, ha ilyeneket mond, bántja a mamát, mert az olyan, mintha eltévedt volna, mintha nem akarná tudni, hogy ezek az ő titkos szavaik, amiket a mama messziről hozott, otthonról, a falujából, Szirmabesenyőről.

Vera felhúzta a redőnyt, és ekkor mintha a Jóisten is ugyanezt tenné, váratlanul kisüt a nap, ez most egy teljesen más világ, hirtelen úgy látszik, mintha csak egy néhol foltos, fehér plüsspulóverbe bújt volna bele az udvar, és vele együtt a kerítés, a kerti kút, az orgonabokor, a seprű, a bicikli, a lakatlan kutyaól, a szomszéd házak is, a hó tetejére fagyott jég pedig olyan ebben a feltámadó, téli ragyogásban, mintha a plüss fehérjét befújták volna ezüstös fénnel, vagy mintha apró darált kristályokkal szórták volna meg. Ahogy a mama szokta a süteményt.

(Részlet Grecsó Krisztián *Vera* című regényéből; Magvető, Budapest, 2019)

1. Az alábbi szövegrészben **jelölj** minden **mondatrészt** a tanult módon! A jelölés alá minden mondatrész **pontos nevét is írd oda!**

Vera megborzong, fázik, visszafekszik, a szoba élein futtatja végig a szemét.

2. A szöveg **első** bekezdésében **kétszer** szerepel a **szem** szó toldalékolt formában. Melyik szóval lehetne mindkét esetben **helyettesíteni** a szót? **Írd** a vonalra a megoldást!

3. **Keress ki** azt a szót a szöveg **harmadik** bekezdéséből, amely **módhatározói** szerepet tölt be! A szót **írd** a vonalra!

4. Az alábbi mondtban **milyen** a főmondat és a mellékmondat közötti **kapcsolat**? A megadott lehetőségek közül **karikázd be** a helyes választ!

A hó tetejére fagyott jég pedig olyan ebben a feltámadó, téli ragyogásban, mintha a plüss fehérjét befújták volna ezüstös fénnel, vagy mintha apró darált kristályokkal szórták volna meg.

- a) alanyi
- b) tárgyi
- c) állítmányi

5. A **végigkövet** szóban milyen **mássalhangzótörvény** érvényesül? **Karikázd be** a helyes választ!

- a) zöngéesség szerinti teljes hasonulás
- b) rövidülés
- c) összeolvadás

6. Az alábbi szavakat, szókapcsolatokat **kösd össze** a rájuk érvényes **mássalhangzótörvény** nevével!

a) teljesen	1. összeolvadás
b) otthon	2. írásban nem jelölt teljes hasonulás
c) leszokott már	3. rövidülés
d) bántja	4. rövidülés

7. A szövegmelléklet **első** mondatából válaszd ki a **vegyes hangrendű** szavakat, majd **írd** őket a vonlára!

8. Figyeld meg a szövegmelléklet **második** bekezdését, és **írd le** az ott található **szinonimapárokat**!

_____	-	_____
_____	-	_____
_____	-	_____
_____	-	_____
_____	-	_____

9. A **harmadik** bekezdésbe foglalt **gondolatot** hogyan tudnád magad is **megfogalmazni**, illetve **átfogalmazni** saját szavaiddal? **Írd le!**

10. A **harmadik** bekezdésben található **igekötős igéket** írd a vonalra!

11. Milyen **kötőszó** illene az alábbi szövegrészletbe, a **vonalt helyére**? **Írd** a vonalra a szót!

a) *amit Oravecz nagyi és a mama is úgy neveznek, _____ levonó...*

b) _____ *ilyeneket mond, akkor bántja a mamát.*

12. Keress ki a **szöveg második mondatából öt összetett szót**! **Írd** őket a vonalra!

13. Keress ki **öt névmást** a szöveg **harmadik bekezdéséből**! **Írd** őket a vonalra!

14. Miből képezték az alábbi szavakat? **Írd** a vonalra a **szótőt!**

- a) foltos _____
- b) kerti _____
- c) kerítés _____
- d) ragyogás _____
- e) sütemény _____

15. Mikhez **hasonlítja** Vera az utolsó bekezdésben a **hóval borított udvart**? Válaszaidat **írd** a vonalra!

16. Melyik **nyelvelmlékünkben** szerepel az alábbi részlet?

Világ világa

Virágnak virága!

Keserűen kinzatul,

Vos szegekkel veretül.

17. **Minősítsd** a kiemelt szavakat szófaji és mondatrészi **szerepük** szerint!

	SZÓFAJ	MONDATRÉSZ
a szoba élein		
sötétbarna téglája		
a feltámadó , téli ragyogásban		
úgy látszik		
bújt volna bele		

18. **Magyarázd meg**, hogy mi a **különbség** a *kötelesség* és a *kötelezettség* kifejezések között!

19. **Írj** a vonalra olyan **közmondást**, amely tartalmazza a *megy* vagy a *halad* szót, illetve valamelyik **szinonimájukat**!

20. **Keress** olyan szót, amely az első szónak **utótagja**, a másodiknak **előtagja** lehet! A szavakat írd a vonalra!

- a) örök ___ készlet
- b) pók _____ szoba
- c) pecsét _____ méret
- d) gyöngy _____ anyó

JAVÍTÁSI KULCS AZ I. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2022. évi községi Nyelvi és Nyelvhelyességi Verseny)

1. Vera megborzong, fázik, visszafekszik, a szoba élein futtatja végig a szemét.
 A A A A Jb Hh A T
 (Aláhúzás + betűjel) 2 X 0,5 = 1
2. *tekintet* 1
3. *öszönösen* 1
4. c) 1
5. a) 1
6. a) – 2; b) –3 (4); c) – 3 (4); d) – 1 4 X 0,25 = 1
7. *pillanat, félálom, háztető, ablaküveg, megolvad* (rózsái is elfogadható) 5 X 0,2 = 1
8. *levonó – matrica*
- faragó – hegyező*
- makuka – szotyola*
- süsü – kapucni*
- furik – talicska* 5 X 0,2 = 1
9. Vera attól fél, elárulja édesanyját és saját gyökereit, ha már nem használja azokat a szavakat, amelyeket anyja már gyermekkorában (szülőfalujában) használt – minden hasonló tartalmú szöveg elfogadható. 1
10. *leszokott, eltévedt* 2 X 0,5 = 1
11. a) hogy, b) ha 2 X 0,5 = 1
12. Pl. *koszfoltos, üvegbőr, ablakkeret, sötétbarna, asztallap, fenyőszik* 5 X 0,2 = 1
13. Pl. *így, azt, ahelyett, ilyeneket, az, olyan, ezek, amiket* 5 X 0,2 = 1
14. a) folt, b) kert, c) kerít, d) ragyog, e) süt 5 X 0,2 = 1
15. *plüsspulóver, sütemény* 2 X 0,5 = 1
16. Ómagyar Mária-siralom 1

17.

10 X 0,1 = 1

	SZÓFAJ	MONDATRÉSZ
a szoba élein	<i>főnév</i>	<i>helyhatározó</i>
sötétbarna téglája	<i>melléknév</i>	<i>(minőség)jelző</i>
a feltámadó , téli ragyogásban	<i>melléknévi igenév</i>	<i>(minőség)jelző</i>
ügy látszik	<i>névmás</i>	<i>módhatározó</i>
bújt volna bele	<i>ige (segédige)</i>	<i>állítmány (része)</i>

18. A *kötelesség* utasítás v. határozat által megszabott köteles teendő, a *kötelezettség* olyan teendő, amelyet valaki maga vállal. 1

19. Lassan járd, tovább érsz. Addig jár a kórsó a kútra, míg el nem török. Szégyen a futás, de hasznos. (Más jó megoldás is elfogadható) 1

20. a) író, b) háló, c) gyűrű, d) tyúk 4 X 0,25 = 1